

Marint centrum avslutar EU-projekt och summerar de första resultaten

I april var det 2,5 år sedan Marint centrum invigdes och under våren avslutades det EU-projekt inom vilket huvuddelen av arbetet med att utveckla verksamheten hittills bedrivits. Detta ger anledning att summera vad satsningen har resulterat i fram till idag.

Forts. s. 2

Race for the Baltic – en cykelkampanj för Östersjön

I sommar genomförs en kampanj för Östersjöns miljö. Ett tiotal cyklister ska under tre månader ta sig runt Östersjön för att samla namnunderskrifter och tala om övergödning, marina reservat och överfiskning. Syftet är att skapa engagemang och opinion för en bättre havsmiljö i Östersjön. Namnunderskrifterna kommer att lämnas över till Östersjöstaternas politiker vid det s.k. HELCOM-mötet i Köpenhamn i höst, då länderna samlas för att diskutera Östersjöns framtid.

Tisdagen den 10 juni gör cyklisterna ett stopp i Simrishamn. Cyklisterna kommer till Simrishamns hamn vid lunchtid och under eftermiddagen sker olika aktiviteter på kajen, såsom tipspromenad för barn och unga, matförsäljning, utställare, öppen båt på Sarpen, presentation av resultat från IVL:s syresättningsprojekt med mera.

Välkommen att engagera dig du också. Ta del av aktiviteterna i hamnen, mingla med cyklisterna och underteckna namninsam-

lingen. Eller varför inte cykla med en bit av sträckan tillsammans medvänner eller medarbetare? Avfärd från Ystad på morgonen kl. 9 eller från Brantevik cirka kl. 11.30. För mer information se: www.raceforthebaltic.com eller Marint centrum's hemsida.
Välkommen!

Inkubatorbolaget SEAS utvalda att träffa miljöministern **Sid 2**

Inkubatorbolaget SE Aquatic Solutions (SEAS, tidigare med namnet Eco-Logic) blev tidigare i år nominerade och utvalda till ett nytt skånskt nätverk för unga företagare inom hållbarhet.

I Gnalöv testas fosorfällor **Sid 4**

Aktionsgrupp om läkemedelsrester **Sid 5**

Syresättningsprojektet går mot sitt ... **Sid 5**

Kvalitativa resultat:

- En konkret miljönytta, genom de många projekt som initierats och utvecklats
- Ökad och delad kunskap och medvetenhet genom möten, arrangemang och aktiviteter
- En sydsvensk mötesplats och innovationsmiljö för havs- och vattenfrågor
- Ett inkubatorprogram för innovativa startupföretag i sydöstra Skåne, drivs i samarbete med Ideon Innovation
- Den första avsiktsförklaringen mellan Lunds universitet och en kommun
- Ett utökat nätverk (regionalt, nationellt och internationellt), med ett ökat flöde av kompetens och idéer till företag och organisationer i sydöstra Skåne
- Simrishamn har satts på kartan i det marina Sverige och även fått en ny roll i Skåne, vilket har bidragit till att utveckla kommunens profil och stärka dess varumärke
- En direktlänk för Simrishamn och Skåne till regeringens havsmiljöarbete (genom nätverket Östersjöinitiativet)
- En ny konferensanläggning i Simrishamn med effekter för handel och service

Kvantitativa resultat:

Etableringar på Marint centrum	14
Nystartade företag	4
Affärsrådgivning med lokala företag	15
Inkubatorbolag	4
Nya projekt	10
Nyskapade arbetstillfällen	22
Inflyttade till kommunen	10
Större arrangemang	11
Utställningar	7
Pedagogisk verksamhet	2

Marint centrum avslutar EU-projekt..... forts.

Projektet, som startades i april 2010, syftade till att lägga grunden för Marint centrum som en arena som värnar den marina miljön och samtidigt fungerar som en drivkraft för tillväxt i Skåne och stärker Simrishamns varumärke.

- När projektet nu avslutas är det glädjande att konstatera att så gott som alla de uppsatta målen har uppfyllts eller överträffats, säger projektledare Madeleine Lundin. Vi jobbar på lång sikt med Marint centrum utveckling, men självklart är det nödvändigt att utvärdera arbetet löpande och mäta effekterna redan tidigt.

Det handlar om både mätbara resultat och mer kvalitativa effekter. Vissa resultat är en direkt följd av specifika projektinsatser och andra är mer indirekta effekter av att Simrishamns kommun, med projektet som verktyg, har valt att satsa på Marint centrum och havsfrågorna. Under den aktuella perioden har det skapats 22 nya arbetstillfällen, två mer än målsättningen på 20. Tolv av dessa har gått till kvinnor och tio till män. De största arbetsgivarna är KIMO Baltic Sea och Simris Alg. Också antalet nystartade företag överträffar målsättningen, fyra nya företag att jämföra med målet om tre. Företagen är Simris Alg, WEREC, Café Kajen och SE Aquatic Solutions (tidigare Eco Logic). En välkommen bieffekt av dessa resultat är att tio vuxna, några med barn i familjen, har flyttat till kommunen.

Under projekttiden har tio nya projekt dragits igång och fått sin hemvist på Marint centrum och ett särskilt program har genomförts under 2012 med affärsrådgivning och idéutveckling inom miljöteknik tillsammans med 15 lokala företag. Antalet större arrangemang som genomförts är nästan dubbelt så många (11) som var målet (6), därtill kommer flera utställningar och den utomhuspedagogiska verksamheten.

- Självklart vill vi vara försiktiga när vi redovisar siffror av detta slag. Det är inte Marint centrum och kommunen själva som har skapat alla de goda resultaten, utan som regel är det ju de olika entreprenörerna och organisationerna som finns på Marint centrum som har skapat nya projekt, jobb och företag. Men eftersom själva poängen med Marint centrum är att samla och attrahera den här typen av verksamheter till Simrishamn och skapa bättre förutsättningar för att resultat av detta slag ska skapas här, så är det ju ändå det vi måste mäta, förklarar Madeleine Lundin.

Till de mer kvalitativa effekterna hör miljönyttan för Östersjön – såväl direkt, genom projekt, idéer och teknik som testats och utvecklats, som indirekt, genom ökad kunskap, både på det professionella och vetenskapliga planet och hos allmänheten, till följd av konferenser, föredrag, utställningar och andra arrangemang.

- Under åren som gått har Marint centrum vunnit gehör som en mötesplats och kreativ miljö i södra Sverige för havsmiljöfrågor, säger Staffan Tellman, verksamhetschef på Marint centrum. Flera av de arrangemang som har genomförts har delvis syftat till att skapa ett intresse och sätta Marint centrum och Simrishamn på kartan som en plats där nya infallsvinklar testas och olika kompetenser och branscher möts. Ett exempel på det är konstillationen häromåret om odling av mikroalger, ett projekt som förenade konst och design med mikrobiologi och regional planering. Ett annat spännande arrangemang var den stora Bluetech-konferensen som arrangerades i samarbete med bland andra Region Skåne, då poängen var att tänka i nya banor kring havet som resurs snarare än att bara se det som ett miljöproblem.

Sakta men säkert har Simrishamn genom Marint centrum börjat utveckla en ny profil och en ny roll i Skåne. Genom samarbeten med starka

aktörer såsom Ideon Innovation, IVL Svenska Miljöinstitutet, Lunds universitet och Nyföretagarcentrum, har nya möjligheter, inte minst för näringslivet, öppnat sig. Att det nu finns en struktur på plats inom vilken nya och innovativa företag kan utvecklas, innebär att Simrishamn kan tävla med andra städer om att attrahera entreprenörer som önskar den typen av stöd i sitt företagsbyggande.

Genom projektet har Simrishamns kommuns och Region Skånes investering i Marint centrum växlats upp med ytterligare 50 % i EU-bidrag. Den totala projektbudgeten var på knappt 5,8 miljoner kronor över de tre åren.

– Projektbidrag av den här typen är ett bra verktyg för att förstärka den lokala och regionala finansieringen och vi planerar därför redan för nya ansökningar så snart EU:s kommande programperiod kommer igång nästa år, säger Madeleine Lundin.

Miljöminister Lena Ek och Friederike Eimer.

Inkubatorbolaget SEAS utvalda att träffa miljöministern

Marint centrum's inkubatorbolag SE Aquatic Solutions (SEAS, tidigare med namnet Eco-Logic) blev tidigare i år nominerade och utvalda till ett nytt skånskt nätverk för unga företagare inom hållbarhet. Den 13 maj var alla 33 företagen inbjudna att träffa miljöminister Lena Ek och presentera sina företag.

Nätverket har initierats av Region Skåne som en vidareutveckling av en idé som uppkom under Almedalsveckan förra året, då regionstyrelsens ordförande Pia Kinhult diskuterade hållbart företagande med miljöministern.

Nätverket träffades första gången i mitten av april, vid en workshop då man bl.a. diskuterade vilka faktorer som gör Skåne till en framgångsrik region och hur Skåne kan bidra till lösningar på globala miljöutmaningar. Vid entreprenörernas möte med miljöministern fortsatte diskussionerna om hur små skånska entreprenörer kan jobba med stora globala utmaningar för att skapa tillväxt.

– Mötet med miljöministern och hennes medarbetare på departementet uppfyllde alla våra förväntningar, säger Friederike Eimer, en av grundarna av SEAS. Diskussionen med ministern var en värdefull erfarenhet och att få presentera vårt företag för henne var en ära. Vi är mycket glada att hon ville träffa oss och diskutera våra visioner och idéer kring hållbarhet och företagande. Vi deltog också i mycket spännande diskussioner tillsammans med företrädare för Havs- och vattenmyndigheten, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, IVL och Landsbyggsdepartementet. Möjligheten att träffa dem på detta sätt har gett oss många värdefulla kontakter som vi säkert kan ha god nytta av framöver, avslutar Friederike Eimer.

De unga entreprenörerna och miljöminister Lena Ek.

I Gnalöv testas fosforfällor för minskad övergödning av Östersjön

Filtren installeras i runda betongrör som står längs ett dike för att samla upp vatten från åkermarken. När vattnet passerar fångar filtren upp fosfor, innan vattnet rinner vidare ut i vattendrag och så småningom till havet. Foto: WEREC

Diken fungerar som en länk mellan åkermark och vattendrag och har därför stora möjligheter att fungera som fosforfällor, t.ex. genom anläggning av vegetationsfilter eller genom olika tekniska lösningar med dammar, våtmarker och olika slags filter (t.ex. kalkfilter). Foto: WEREC

Näringsläckage från jordbruk och djurgårdar är den största orsaken till övergödning i Östersjön, med algbloomingar, syrebrist och bottendöd som följd. Fosfor och kväve rinner med regnvatten och grundvatten ut i olika vattendrag, vidare till sjöar och hav. 2009 startade IVL Svenska Miljöinstitutet projektet "Dikesdammar och dikesfilter som fosforfälla i jordbruket" med syftet att minska näringsläckaget från åkermark till havet. Sedan 2011 har projektet ett av sina fältkontor på Marint centrum. – Det finns olika former av åtgärder för att minska läckaget av näringsämnen, från att se över kreaturernas foder, till mer precisa doseringsmetoder för gödsel och anläggning av våtmarker. Dikesfilter och dikesdammar är en metod som inte har utvärderats tidigare, säger Sam Ekstrand som leder projektet och även är grundare av det avknopningsbolag, WEREC, som blivit en följd av projektet.

Under de senaste fyra åren har ett antal provanläggningar installerats runt om i Sverige, däribland i Gnalöv och Tommarpsån. Utvärderingar visar att åtgärden har en mycket god effektivitet, nästan 60 % av fosforläckaget till vattendragen kan fångas upp. De kalkbaserade filtren tar upp cirka 40–45 procent av fosfor och om de kombineras med dammar binds ytterligare 15–20 procent. Filtren fångar framför allt löst fosfor, som är lätt tillgängligt för växter och alger och snabbt leder till övergödning.

Testprojekten visar att teknikens kostnadseffektivitet är hög i jämförelse med andra åtgärder, till exempel våtmarker och skyddszoner. Dessa tar mer odlingsmark i anspråk och fångar främst partikulärt fosfor som inte är lika tillgängligt för växter och alger. Vid många diken och vattendrag finns platser där skörden ändå är dålig på grund av hög markfukt, där kan en damm passa in.

– Att filtren även tar löst fosfor är en viktig faktor, då det inte finns någon annan åtgärd som gör det i dagsläget, säger Sam. Åtgärden är dessutom mycket enkel. Anläggningen driver sig själv och behöver endast mindre assistans från lantbrukaren, som ungefär två gånger per år behöver kontrollera att inte intag och utlopp är igensatt av skräp, löv eller andra hinder. Om inget vatten rinner i diket stängs anläggningen av, till exempel under torra perioder under sommaren och på vintern då både diken och filter fryser. När filtren har förlorat sin förmåga att binda fosfor, vilket ser ut att vara ungefär var tredje år, byts materialet helt enkelt bara ut.

Enkelheten bäddar för att lantbrukarna själva ska kunna installera dessa kalkfilter i framtiden. För att åtgärden ska tillämpas i stor skala, tror Sam att det krävs ett heltäckande investerings- och skötselstöd från Landsbygdsprogrammet, lantbrukare kommer helt enkelt inte att kunna betala för anläggningarna på egen hand. Innan detta kan bli aktuellt behöver de genomförda testerna följas av utvärderingar av fullskaliga anläggningar för att se att dessa fungerar lika bra som testanläggningarna. Första steget mot denna utvidgning är taget och sedan sommaren 2012 testas tekniken också på andra sidan Östersjön, i Estland, Litauen och Polen. Målsättningen är att klarlägga den storskaliga tillämpbarheten och den sammantagna möjliga effekten på utsläppen av fosfor till Östersjön.

Testanläggningarna är finansierade genom Landsbygdsprogrammet, LOVA-medel, Havs- och vattenmyndigheten, lokala aktörer, Stiftelsen IVL samt stiftelsen Baltic Sea 2020.

Ann-Marie Camper,
Skånes Hav och Vatten

“Action group” om läkemedelsrester i vatten

Förekomst och negativa effekter av läkemedel i sjöar och vattendrag är ett ämne som rönt stor uppmärksamhet de senaste åren. För att få igång mer utveckling och nya lösningar på området, har Skånes Hav och Vatten under våren arbetat fram en EU-ansökan om att bilda en s.k. "action group" på temat. Arbetet sker inom ramarna för programmet European Innovation Partnership on Water (EIP), som syftar till att påskynda innovationer som bidrar till att lösa samhällsproblem, öka Europas konkurrenskraft och bidra till att skapa arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt. Aktionsgruppernas roll inom EIP är att föra samman olika parter inom olika discipliner för att täcka hela innovationskedjan och komma fram med lösningar på aktuella miljöfrågor.

Projektet kommer att ta ett helhetsgrepp kring frågeställningen om läkemedelsrester i vatten – från metoder att analysera, till effekter i miljön och reningsmetoder. Kunskapen om läkemedels miljöeffekter är oftast bristfällig men de miljöriskbedömningar som har gjorts visar att dagens läkemedelsanvändning orsakar risk för vattenlevande organismer och föroreningar av dricksvattnet. Läkemedel finns i mycket låga halter i miljön vilket ställer mycket stora krav på analysmetoderna, något som flera av parterna kommer att inrikta sig på.

Totalt är 26 parter anslutna till ansökan. Dessa kommer från Finland, Spanien, Italien, Belgien, Holland, Irland, England. Från svensk sida medverkar Högskolan i Kristianstad, Lunds Universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet (Alnarp), IVL Svenska Miljöinstitutet och Skånes Hav och Vatten, som är projektledare. Beslut om ansökan väntas i juni.

Syresättningsprojektet går mot sitt slut

Under våren har den vågdrivna testanläggningen i IVL:s syresättningsprojekt WEBAP hämtats in från sin position i Hanöbukten, efter nästan två års testpumpning av syrerikt ytvatten till det syrefattiga vattnet vid havsbotten. Under projektets inledande fas stötte man på en del tekniska svårigheter, bland annat slet sig anläggningen i en kraftfull höststorm och röret som leder det syrerika vattnet nedåt lossnade. Hanöbukten levererade därmed precis den typ av utmaningar som man räknat med att ett fullskaleprojekt skulle kunna utsättas för. Efter att ha anpassat konstruktionen för att klara de tuffa förhållandena, kunde projektet fortskrida enligt plan. Anläggningen har därefter löpande varit i drift och levererat mätdata som har använts för att utvärdera pumpens effektivitet – som synes varit god.

Tillsammans med mätdata från den andra testanläggningen i Stockholms skärgård, ska en utvärdering nu färdigställas av teknikens förmåga att syresätta syrefattiga bottnar. Detta underlag kan användas för planering av framtida åtgärder Östersjön eller andra havsområden med syrefattiga bottnar.

- Testet med pilotanläggningen har gett oss precis det vi behöver och det som projektet syftade till. Nu vet vi hur en fullskaleanläggning

Pumpen WEBAP 1 på sin plats utanför Simrishamn.
Foto: IVL

måste utformas, säger projektledare Christian Baresel på IVL. Genom all insamlad mätdata och alla genomförda beräkningar har vi underlag för planering av åtgärder som hjälper oss vidare på väg mot ett friskare Östersjön. Detta hade vi aldrig kunnat få utan projektet.

Efter sommaren kommer slutrapporten som beskriver projektets resultat att vara färdig. Erfarenheter och resultat kommer också att presenteras på Marint centrum, dels i samband med Race for the Baltic den 10 juni men också under Sillens dag den 31 augusti. Mer information kan redan nu fås på hemsidan www.webap.ivl.se.

Nyheter i korthet

Landsbygdsministern besökte Marint centrum

I slutet av maj besökte landsbygdsminister Eskil Erlandsson Marint centrum. Under besöket presenterades Österlens näringsliv, möjligheter och goda exempel inom ministerns ansvarsområde. I fokus stod havs- och fiskefrågorna och det arbete som kommunen bedriver genom Marint centrum, Sydkustens Fiskeområde och KIMO Baltic Sea. Fisket stora betydelse för Simrishamn och Skåne var ett av de budskap som kommunen skickade med ministern. Deltog gjorde också ett antal företag inom livsmedels- och landsbygdssektorn. Mötet på Café Kajen avslutades med en gemensam lunch där ministern hade möjlighet att samtala med de deltagande företagarna.

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson och kommunalrådet Anders Johnsson. Foto: Tina Schedvin

Nyinflyttade på Marint centrum

Under våren har företaget Competens, med Bo Edin och Sanna Axelsson vid skrivborden, flyttat in på Marint centrum. KIMO växer så det knakar och

har utökat personalstyrkan med Sofie Sweger, Hans Wåhlander och Emma Källqvist. Välkomna!

Söker du också en kreativ miljö med goda grannar, nybyggaranda, centralt läge och stans bästa utsikt? Marint centrum erbjuder moderna kontor och arbetsplatser av olika storlek och slag med tillhörande servicepaket, bara att plugga in och börja jobba. Välkommen att höra av dig till oss.

KIMO-konferens om oljeskyddsberedskap

Den 31 maj var det tio år sedan det kinesiska handelsfartyget Fu Shan Hai sjönk utanför Bornholms kust och läckte ut stora mängder olja utanför den sydsånska kusten. Olyckan krävde enorma arbetsinsatser och resurser och hade stor inverkan på miljö, natur och turism. I samband med 10-årsdagen av katastrofen bjöd KIMO Baltic Sea och Region Skåne till en konferens för att belysa och diskutera hotbilden och oljeberedskapen i Skåne och Sverige och samordningen av kompetenser och resurser vid gränsöverskridande komplexa olyckor. Konferensen genomfördes i samverkan med Svenska Institutet, Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund och Ystads kommun. Mer information på www.kimobaltic.eu.

Österleninitiativet för mer rock 'n' roll i företagarlivet

Sedan några veckor tillbaka "hänger" ibland ett gäng entreprenörer med olika bakgrund på Marint centrum i syfte att med konkreta handlingar förändra företagsklimatet på Österlen och skapa dynamisk tillväxt. Är du nyfiken och vill veta mer? Kolla in på (och gå med i) deras öppna Facebook-grupp, sök på "Österleninitiativet".

Nationella vattenbrukskonferensen 2014

Marint centrum kommer nästa år att stå värd för Nationella vattenbrukskonferensen, med temat Regional drivkraft för nationell utveckling. Konferensen genomförs 28-29 januari och väntar deltagare från hela Sverige och från alla områden – odlare, forskare och myndigheter. Är du engagerad i eller intresserad av vattenbruk, kontakta gärna oss.

Marint centrum på Facebook

Är du intresserad av havs- och vattenmiljöfrågor eller nyfiken på vad som händer på Marint centrum? Gå gärna med i vår Facebook-grupp, du hittar den genom att söka på Marint centrum Simrishamn. Här uppdaterar vi stort som smått och bollar idéer och byter åsikter med varandra. Välkommen!